Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до підготовки та проведення атестаційного екзамену

«ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
спеціальності В5 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»

фахова профілізація «Оркестрові струнні інструменти»
фахова профілізація «Оркестрові духові та ударні інструменти»
фахова профілізація «Народні інструменти»
фахова профілізація «Фортепіано»
фахова профілізація «Музичне мистецтво естради та джазу (інструменталісти)»

Професійна кваліфікація:
«Артист-соліст-інструменталіст»

Харків – 2025

Затверджено науково-методичною радою
Протокол № 9 від «26» червня 2025 року

Укладачі:

кандидат мистецтвознавства,
доцент, завідувач кафедри
оркестрових струнних інструментів — Алла МЕЛЬНИК

кандидат мистецтвознавства,
доцент, завідувач кафедри
музичного мистецтва естради та джазу — Наталя ДРОЖЖИНА

Заслужений діяч мистецтв України,
доктор мистецтва, професор,
завідувач кафедри
народних інструментів України — Андрій СТРІЛЕЦЬ

Заслужений діяч мистецтв України,
кандидат педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
спеціального фортепіано — Наталія ГОРЕЦЬКА

Атестаційний екзамен «Виконавська майстерність» є складовою підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво» та проводиться у формі публічної демонстрації концертної програми відповідно до фахової профілізації здобувача. Виконання концертної програми має засвідчити належний рівень технічної майстерності, сформованість художньо-інтерпретаційного мислення, самостійність творчих рішень і здатність до переконливої сценічної реалізації музичного твору.

Метою атестаційного екзамену є комплексне оцінювання рівня сформованості професійних виконавських компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, що виявляються у здатності здобувача освіти до самостійної концертної діяльності, створення та реалізації власної художньої концепції музичного твору, переконливого втілення музичного образу засобами виконавської виразності та публічної презентації творчих здобутків. Результати атестаційного екзамену засвідчують професійну готовність здобувача освіти до самостійної роботи у сфері музичного виконавства, зокрема участі в концертних, фестивальних, конкурсних та інших мистецьких проєктах, і є підставою для присвоєння професійної кваліфікації *«Артист-соліст-інструменталіст»*.

Умовою допуску до комплексного атестаційного екзамену з фаху є успішне виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану.

Основні завдання атестаційного екзамену:

- оцінити рівень володіння інструментом та сформованість виконавської техніки;
- визначити здатність створювати й реалізовувати власну художню концепцію виконуваних творів;
- оцінити рівень стилістичної, жанрової та образно-емоційної диференціації виконавської інтерпретації;
- перевірити здатність самостійно формувати драматургію та цілісну концепцію концертної програми;
- оцінити якість виконавського аналізу творів;
- визначити рівень сформованості сценічної культури та артистизму;
- оцінити здатність до професійної комунікації з аудиторією;
- визначити рівень творчої самостійності та індивідуальності виконавської інтерпретації;
- підтвердити готовність до професійної концертно-виконавської діяльності.

Атестаційний екзамен спрямований на комплексну перевірку сформованості загальних і спеціальних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво»:

Загальні компетентності:

ЗК2 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК5 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ЗК6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК9 Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

СК1 Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК2 Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК3 Здатність розробляти і реалізовувати творчі проєкти зі створення, інтерпретації, аранжування та перекладу музики.
СК4 Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській діяльності.
СК5 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної і виконавської інтерпретації.
СК7 Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, зокрема із використанням можливостей сучасних інформаційних ресурсів.
СК8 Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї та художню інтерпретацію під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:

РН1 Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
РН3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві..
РН4 Професійно аналізувати музично-естетичні стилі та напрями.
РН5 Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН6 Володіти музично-аналітичними навичками для жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору у виконавській інтерпретації.
РН7 Володіти термінологією музичного мистецтва та його понятійно-категоріальним апаратом.
РН9 Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення..
РН10 Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики..

Атестаційний екзамен передбачає публічну демонстрацію концертної програми, сформованої відповідно до фахової профілізації.

Програма має відповідати освітньому та професійному рівню магістра, демонструвати індивідуальний виконавський потенціал здобувача освіти та передбачати виконання творів, які дають можливість комплексно оцінити його професійні компетентності. Під час формування концертної програми доцільно враховувати її жанрове та стильове різноманіття, художню й драматургічну цілісність, технічну та образно-емоційну складність репертуару, можливість виявлення індивідуального виконавського стилю, доцільність поєднання творів різного характеру, епохи та стилістики, а також загальну концепцію публічного виступу. Програма має бути затверджена на засіданні випускової кафедри.

Загальна тривалість концертної програми має становити орієнтовно до 30–40 хвилин; програму виконують напам’ять.

Підготовка здобувача освіти до атестаційного екзамену здійснюється протягом усього періоду навчання та передбачає послідовне формування виконавських компетентностей. Проходження «Практики за фахом» обсягом 6 кредитів ЄКТС створює можливості для набуття досвіду концертної діяльності, участі у фестивалях, конкурсах та інших творчих заходах. Відомості про результати практики та участь у творчих заходах відображаються у звіті з практики за фахом і можуть бути враховані під час комплексного оцінювання професійної готовності здобувача освіти до присвоєння кваліфікації *«Артист-соліст-інструменталіст»*.

За результатами публічного виконання концертної програми екзаменаційна комісія, до складу якої долучено представників ринку праці (роботодавців), які мають переважне право голосу при ухваленні рішення щодо присвоєння / відмови у присвоєнні професійної кваліфікації *«Артист-соліст-інструменталіст»*, встановлює рівень досягнення програмних результатів навчання та сформованості відповідних професійних компетентностей, передбачених ОПП «Музичне мистецтво», оцінює не лише технічну безпомилковість виконання концертної програми, а й здатність здобувача освіти самостійно створити / реалізувати художню концепцію, переконливо інтерпретувати музичний твір, здійснювати сценічну комунікацію та демонструвати готовність до професійної діяльності.

Результати екзамену оголошуються у день його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання

Оцінювання виконання концертної програми здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням рівня технічної майстерності, художньої переконливості та інтерпретаційної самостійності, відповідності виконання жанрово-стильовим особливостям творів, сформованості художньої концепції та драматургії програми, якості використання засобів виконавської виразності, сценічної майстерності та здатності до переконливої публічної презентації музичного твору.

Відповідність балів за шкалою ЄКТС та університетською шкалою

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ УНІВЕРСИТЕТУ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
від 0 по 34	F	

90–100 – A – відмінно

Здобувач освіти демонструє високий рівень сформованості виконавських компетентностей та повне досягнення програмних результатів навчання. Виконання відзначається високим рівнем технічної майстерності, художньою переконливістю, стилістичною та жанровою точністю. Здобувач освіти створює й послідовно реалізує власну художню концепцію, демонструє глибоке розуміння драматургії твору,

володіє широким спектром засобів музичної виразності.

Виконання емоційно насичене, артистичне, сценічно переконливе, характеризується індивідуальністю інтерпретації та високим рівнем комунікації з аудиторією. Технічні засоби повністю підпорядковані художньому задуму. Концертна програма має цілісну драматургічну концепцію та демонструє готовність здобувача освіти до самостійної професійної сольної діяльності.

82–89 – B – добре

Здобувач освіти демонструє достатньо високий рівень сформованості виконавських компетентностей та досягнення основних програмних результатів навчання. Виконання професійне, технічно підготовлене, стилістично переконливе. Художня концепція загалом сформована та реалізована, проте окремі інтерпретаційні рішення можуть бути недостатньо глибокими або послідовними.

Засоби музичної виразності використовуються доречно, сценічна поведінка та артистизм відповідають професійному рівню. Можливі окремі технічні, інтонаційні, ритмічні або стилістичні неточності, які не порушують загальної художньої цілісності виконання.

75–81 – C – добре

Здобувач освіти демонструє достатній рівень сформованості виконавських компетентностей та загалом досягає визначених програмних результатів навчання. Виконання загалом професійне, але має окремі недоліки технічного, художньо-інтерпретаційного або сценічного характеру. Художній задум простежується, однак його реалізація не завжди є послідовною та переконливою.

Здобувач освіти володіє основними засобами музичної виразності, проте не завжди використовує їх достатньо диференційовано. Індивідуальність інтерпретації виявляється частково, драматургічний розвиток може бути недостатньо цілісним.

64–74 – D – задовільно

Здобувач освіти демонструє мінімально достатній рівень сформованості виконавських компетентностей та часткове досягнення програмних результатів навчання. Виконання демонструє загальне володіння інструментом, але характеризується помітними технічними та художніми недоліками. Художня концепція недостатньо сформована або реалізована непослідовно.

Спостерігаються проблеми з технічною стабільністю, фразуванням, динамікою, артикуляцією, темповою організацією, стилістичною відповідністю чи драматургією виконання. Сценічна поведінка недостатньо впевнена, артистична виразність обмежена.

60–63 – E – задовільно

Здобувач освіти демонструє мінімальний рівень сформованості виконавських компетентностей, достатній лише для виконання окремих професійних завдань, та мінімально допустимий рівень досягнення відповідних програмних результатів навчання. Виконання має суттєві технічні та художні недоліки, однак загалом дозволяє розпізнати авторський текст, жанрово-стильові ознаки та основний художній зміст творів.

Виконавська концепція недостатньо сформована, драматургія та засоби музичної виразності використовуються обмежено. Сценічна реалізація характеризується невпевненістю, недостатньою артистичністю та обмеженою комунікацією з аудиторією.

35–59 – FX – незадовільно

Здобувач освіти демонструє недостатній рівень сформованості професійних виконавських компетентностей та не досягає мінімально необхідного рівня програмних результатів навчання. Виконання характеризується значними технічними помилками, нестабільністю, недостатнім володінням засобами музичної виразності та відсутністю цілісної художньої концепції. Стильові й жанрові особливості творів реалізовані недостатньо.

Здобувач освіти не демонструє необхідної самостійності в інтерпретації, сценічної впевненості та артистичної виразності. Виявлений рівень підготовки не забезпечує належної готовності до професійної сольної виконавської діяльності.

0–34 – F – незадовільно

Здобувач освіти не демонструє сформованості виконавських компетентностей та не досягає програмних результатів навчання, необхідних для професійної діяльності артиста-соліста-інструменталіста. Виконання не відповідає професійному рівню магістра, характеризується значними технічними та художніми недоліками, порушенням цілісності музичного тексту та відсутністю сформованої інтерпретаційної концепції.

Здобувач освіти не демонструє належного володіння інструментом, не здатний самостійно реалізувати художній задум та здійснити переконливу публічну презентацію музичного твору. Відсутні ознаки сформованості компетентностей, необхідних для присвоєння професійної кваліфікації «Артист-соліст-інструменталіст».